

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

4 Ignaros maculant natos delicta paterna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

sanctum vendere, simoniacam heresim esse nullis fidelium ignorat.

¶ *Supra ead. q. 1. c. Presbyter. hoc idem tribuitur Gregorio quod hic Paschali secundo. Et fuisse Paschali hoc, ut multa alia, accepit a Gregorio VII. qui ipse innovavit. In Polycarpo lib. 3. tit. 11. citatur ex concilio Toletano.*

C. XV. ¶ *Caveat honore male acquisito, qui ecclesiastica beneficia pro pecunia invenire tentaverit.*

Item Innocentius II. in synodo Romana, cap. 2.

SI quis prebendas, vel prioratum, seu decanatum, aut honorem, vel promotionem aliquam ecclesiasticam, seu quodlibet sacramentum ecclesiasticum, utpote christiana, vel oleum sanctum & consecrationes altarium, vel ecclesiarum, interveniente execrabili avaritia per pecuniam comparaverit, honore male acquisito careat, & emptor atque venditor, & interventor nota infamia percellantur: & nec pro pallo, nec sub obtentu alicujus consuetudinis ante vel post a quoquam aliquid exigatur, vel ipse dare praesumat, quoniam simoniacum est: sed libere, & absque diminutione aliqua, collata sibi dignitate atque beneficio, i. perfruatur.

¶ *Beneficio] Ex duobus manifestis huius concilii exemplaribus in uno sic legitur in altero vero officio.*

De secunda & tertia questione quid sacri canonis diffiniant, auctoritatibus hinc inde in medium deductis patefactum est.

QVÆSTIO IV.

Nunc ergo de quarta questione est pertractandum, an paternum crimen huic imputetur, quod eo ignorante constat admissum. Quod ignorantia huic excuset, multorum auctoritatibus probatur.

C. I. ¶ *Alienam crimen nescientem non maculat.*

Aut enim Augustinus, epist. 43. ad Vincentium.

Nvllius crimen maculat nescientem.

C. II. ¶ *De eodem. Item in epistola.*

Quis locus innocentia relinquitur, si alienum crimen maculat nescientem?

¶ *Verba B. Augustini sunt haec: Quis locus innocentia relevatur, si crimen est proprium, nec ire alienum?*

C. III. ¶ *De infantibus qui ab haereticis baptizantur.*

Item in Africano b. concilio, c. 14. legitur.

Placuit e de infantibus, qui ab haereticis baptizantur, ne quod non suo fecerunt iudicio, cum ad ecclesiam Dei salubri proposito fuerint conversi, parentum illorum error impediatur, quominus promoveantur sacri altaris ministri.

C. IV. ¶ *De eodem.*

Item in eodem, c. 24.

Qui d' apud Donatistas parvuli baptizati sunt, nondum scire valentes erroris eorum interitum, & posteaquam ad statum rationis capacem pervenerunt, agnita veritate, falsitatem eorum abhorrentes, ad ecclesiam Dei catholicam per universum mundum diffusam, ordine antiquo per manus impositionem recepti sunt, tales ad suscipiendum munus clericatus non debet impedire nomen erroris.

C. V. ¶ *Conspanguineorum maleficia in nullo clericali obstant nisi confici fuerint.*

Item Leo IV. e. Ebrunio, & Adelfrido Episcopo.

Quia praesulatus nostri (quod bene notis) magistrum non solum de sacerdotum, verumetiam de

a Patrum l. 8. cap. 19. ex Cabilonensi. b Et Carthag. 3. cap. 43. c Paulo aliter in originali. d Deuoculic p. 2. e al. tertius.

secularium utilitatis debet esse sollicitum; propterea fraternitatem vestram scire volumus, hanc praeterea fraternitatem ad sedem Apostolicam venisse, nobisque violentiam, & excommunicationem suam per orbem retulisse: quod etiam sine iusto legis tramite sua fuisse ablata ecclesia, similiter indicavit: quam illi dato munere sacerdos zelo ductus invidiis usurpans praesumpserit. Inde parentes eius magno dolore compulsi Presbyterum illum, qui suam tenebat ecclesiam, comprehenderunt, & ei oculos eruerunt. Tamen ipse sepe dictus sacerdos dicit, quod absque sua voluntate, sine eius consilio hoc sit peccatum. Quod si ita est, ut nobis suo ore restatur est, nobis magnopere providendum est, ut si ipse canonicè excommunicatus non est, canonica super eum fiat remissio.

C. VI.

Digestu a tit. de poenis, l. crimon.

Crimen, vel poena paterna nullam maculam filio affigere potest. Namque unusquisque ex suo admittit, nisi subiectus sit alieni criminis luciflor conditum. Idque divi Matres Hierapolitanis rescripserunt.

C. VII. ¶ *Tersidus parentum filius obesse non debet.*

Item ex concilio Toletano IV. c. 69.

Iudex baptizati, si postea pravariantes in Christo, qualibet poena damnati extiterint, a rebus eorum filios excludi non oportebit: quia scriptum est, filium non portabit iniquitatem patris.]

C. VIII. ¶ *Non imputantur peccata parentum, qui ab ea personaliter dirisi praeviantur.*

Item Augustinus ad Bonifacium, epist. 23.

Iam e itaque cum homo in seipso est, ab eo, qui genuit eum, alter effectus, peccato alterius sine sua confessione non tenetur obnoxius. Traxit ergo reatum, qui unus erat cum illo, & in illo, a quo traxit, quando, quod traxit, admissum est. Non autem trahit alter ab altero, quando sua unoquoque propria vita vivente iam illius dicatur. [Anima, quae peccaverit, ipsa morietur.] Non autem possit regenerari per officium voluntatis alienae, cum offerunt consecrandus, facit hoc unus spiritus, quo regeneratur oblatus.

C. IX. ¶ *Ei qui emittitur impietas alterius nocet.*

Hinc etiam Gregorius in lib. 26. Moralium, cap. 8. in cap. 31. lib.

Homini si, qui similis tui est, nocebit impietas tua, & filium hominis adjuvabit iustitia tua. Humana impietas ei nocet, quem pervertendo inquinat: & rursus eum adjuvat nostra iustitia, quem a pravitate nobis mutat. Nocere enim vel iurare nescimus, quae vel a bono corrumpere, vel a malo permutare non possunt.

Contra Dominus ad Moysen g: [Ego sum Deus zelotes, qui visito peccata patrum in filios usque in tertiam & quartam generationem.] licet non inaequalitate iudicii, sed magnitudine clementiae Augustinus asserit hoc dictum, ita dicens: [In tertia & quarta generatione peccatum patrum se Dominus comminatur in lege filiorum, non inaequalitate iudicii, ut alii peccent, ut alii puniantur, sed magnitudine clementiae: dum semper expectat ad peccatum eorum, quod in prima generatione delinquitur, non prius corrigi & cessare, nisi & tertia & quarta generatio venerit.] Cum ergo de baptizatu ab haereticis Innocentius h. scribit. [Lex est ecclesiae, quae ab haereticis baptizati sunt, per manus impositionem laici sanctorum comminatur.]

a Lib. 48. tit. 16. lib. 26. b Ezch. 18. c Prop. 7. cap. 47. d al. admittunt. e Ezch. 18. f Job. cap. 31. g Exod. 20. h sup. q. 1. c. ventum. 18.

mauorem prabere, nec ex his aliquem in clericatus honorem, vel ex-ignam subrogare:] patet quod infantes, qui ab hereticis baptizati sunt, si excusati ignorantia, ut iuxta illud Africani a concilio ad suspensionem clericatus officium non eos impediatur nomen erroris.

C. X. De eodem.

Item Augustinus scribit ad Auxentium Episcopum, epist. 75.

Non imputantur filiis peccata parentum, que post eorum nativitatem a parentibus committuntur: nec pro peccatis parentum spiritalis poena filii sunt ple-ctendi.

In aliquo versuti exemplaribus & caput hoc & sequentia usque ad finem questionis conuella sunt superiori. Nam sententia hinc inde accipitur, ut si forte de suo (quod sepe facit) in huius Gratiani offerit. Et huius quidem partis sententia est apud B. Augustinum loco indicato. Verba autem ipsa referuntur infra 24. q. 3. si habet.

Officio autem, vel beneficio ecclesie privari spiritalis poena est: non igitur hinc ex peccato patris promeretur filius. Item si excusatur, qui ignorauerit a simoniac ordinatur, ut sup. in cap. Verba legitur, & sic excusandus est, qui per ignorantiam simoniace ordinatur.

2 pars. Sed officium illud b Gregorii i.

1 Gregorii] In aliquo versuti uocibus legitur] Augustini. Anselmus uero citat ex Alexandrino secundo.

C. XI. Ecclesia, qua palliue consecratur.

Ecclesia, qua passione consecrata fuerit, potius excusata, quam consecrata dici debet.

Item peccato eorum thesauri Hiericho anathematizati leguntur. Vide Acham d, qui regulam auream, & quaedam alia precepta fuerat, de anathematizato uelicitur tulisse. Item peccato Amalechitarum, animalia eorum iussa sunt interfici: quibus quia Saul pepercit, audiuit a Samuele c. [Nescis, quia peccatum arri-landi est respingere, & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere?]

Item peccato Aegyptiorum & possessione eorum grandine tradita, iunentis & primogenita eorum, morte consumpta sunt. Item peccato Israhelitarum, arca g Domini Philistis tradita est. Si ergo qua sepe carent, ut ecclesia, altare, arca Domini, lapides Hiericho, uel exeerantur, uel peccatoribus traduntur, uel anathematizantur, uel grandine devastantur, si ea, qua uim intelligendi non habent, ut animalia Aegyptiorum & Amalechitarum, peccata hominum perducuntur morte, patet quod nullum excusatur ignorantia criminis, maxime cum ex eo utilitas destruat ignorantia: ueluti si quisquam de latrocinio & rapina filio suo ignoranti drouinas cogeret, non excusatur filium ignorantia, quin post mortem patris cogatur reddere male acquisita.

Item peccato Acham h plebi Israhelica in manibus hostium tradita est. Item peccato filiorum Heli i, populus in manu Philistinorum corruit. Peccato quoque plebi k elibi eorum saepe sunt impediti, & tandem cum in Prophecia dulti sunt cap. 17.

3 pars. Hu ita responderi. Infensibilia, & irrationalia peccata hominum uel exeerantur, uel anathematizantur, uel morte perducuntur, non participatione peccati, sed causa sacramenti, ut thesauri Hiericho, & animalia Amalechitarum: Hiericho enim Luna interpretatur, & significat mundum istum. Amalechite interpretatur litigens sanguinem, & significat cupidos & auaros & damnos. Israhelice interpretantur uiri uidentes Deum, & significant multitudinem sanctorum. Lapides ergo & thesauri Hiericho anathematizantur, animalia Amalechitarum interfici iubentur, ad exanimandam cupiditatem Israhelice plebi, & ut significatur, quid mali uitiorum, & huius mundi thesauri, qui per

lapides & thesauri Hiericho designantur, irrationalibus quoque uitiorum motus, qui per animalia Amalechitarum intelliguntur, non debent transire in sortem sanctorum. Animalia uero Aegyptiorum, & possessione eorum & primogenita grandine & morte consumpta sunt, ut in illis punirentur, quorum saecitate latabantur: & ut daretur intelligi, quod mundus peribit, & concupiscentia eius. Sed & terra a Israhelitarum in sanguinem uersa est, & segetibus eorum imbres aduersi sunt, animalia eorum sterilitate & morbo confecta sunt, ut auctorem suam, quem per beneficia cognoscere uoluerunt, saltem inter supplicia sentirent. In detestationem uero peccati pecunia Simonis damnata est, cui dicitur b est. [Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia existimasti dominum Dei pecunia possideri.] In detestationem quoque eiusdem criminis altare & ecclesia, qua per simoniam consecrantur, non tam consecrari, quam exeerari dicuntur: quia qua interuentu pecunie oleum consecrationis effudit, non consecrare, sed exeerare dicendus est. Hinc est, quod B. Gregorius c ecclesias ab Ariano consecratas iterum consecrari precepit: quia sanctificationem consecrationis, qua non nisi in fide trinitatis perficitur, prestare non poterant, que fide carebant. Arca uero, & Prophecia peccato suorum criminum hostibus tradita sunt. Elethi quoque, qui murmurare eorum impediti sunt, non in panem criminis, sed in experimentum, & exemplum patientia huius peccati sunt. Item populus, qui peccato Acham, & filiorum Heli in manibus hostium traditus est, significat subditos corporaliter flagellari, ut inter ipsa flagella, peccata patrum feriantur: sicut Acham forte deprehensus lapidibus obrutus est.

Sic & nauicula d Iona periclitatur, ut fugitius forte deprehensus fluctibus immergeretur. Aliquando pro merito prelatorum deprauatur uita subditorum, ut prelati subditi fauente ad malum cum eis simul corrumpant: sicut filii Israhel diu perierant peccatis sacerdotum, tandem cum eis occiderunt in manibus hostium. Item David e populum moneravit: quo peccato gladius Domini defecit in populum. Sed in lata gente gloria regu est, in diminuitur ne plebs contritis principis. Qui ergo de numerositate sua gentis superbiuit, iure in eius diminutione punitus est.

Item paruulos Sodomitarum & non excusatur ignorantia, quin pro paterno scelere caelesti igne consumerentur: sed igne hoc pena illis dimittitur est, quibus successio patrum sceleris est adempta. Pariter etiam demonstratum est, peccati parentum paruulos aliquando corporaliter flagellari. Illud idem intelligendum est de paruulis, qui peccato Dathan g, & Abiron, uiri descendunt ad inferna.

Item Cham h peccante, Chanaan filius eius maledicitur: Grezi i delinquente, lepra transmittitur ad posterum. Iudei k clamantibus [Sanguis eius super nos, & super filios nostros] etiam reliquis eorum pena mortis Christi addita sunt. Achab l quos peccante pestiferi e, ueregia filium amiserunt: & qui de eius femine in regno Iuda nati sunt, usq, ad preteritum labem illius familia, a genealogia Domini sunt exclusi. Odium quoque Esau (ut Maluchias m testatur) transfuit ad Idumaeos. Ex quibus omnibus colligitur, quod ignorantia peccati non excusatur aliquem. Sed in exemplis non probantur teneri peccato alterum, nisi imitatores nequitia eorum. Quicumque enim de femine Esau & caterorum, apud Deum conuersi, paternam malitiam derelicti sunt, non odiunt, sed Dei clementiam experti sunt.

C. XII.

Item ut Ambrosius ait sermone 11.

Turbatur n nauicula Petri, in qua erat Iudas: quia qui suis meritis erat firmus, turbatus est alienis.

a Psal. 106. i. Iona. b Act. 5. c De cons. dist. 1. e. Ariarorum. d Iona. e 1. Regum ult. Proverb. secundum 70. f. Gen. 19. g Num. 15. h. Gen. 9. i 2. Reg. 5. k Matt. 27. l 3. Regum 21. Hieron. ad e. 1. Matth. m Maluch. 1. u. 7. 24. q. 1. e. non turbatur.

a Sup. ead. qui apud. b Sup. ead. q. 7. si qui a simoniac. c 1. Reg. 15. e. 21. d. 1. Reg. 19. e. 1. Reg. 19. f. Exod. 9. g. 1. Reg. 4. h. 1. Reg. 4. i. 1. Reg. 4. k. Psal. 77.

Hujus etiam capiti sententia sumpta est ex sermone. Ambrosii, & lib. 5. c. 1. comment. ad c. 5. Luca. Apia autem verba habentur 7. 2. q. 1. c. non turbatur.

Ignorabat autem Petrus peccatum Iude. Non ergo ignorantia excusavit illum. Sed turbatio hac non peccati conquinatio, sed corporalis persecutio intelligitur: quia meritis malorum nunquam adeo prevaritur boni, ut eorum turbetur firmitas. Non itaque hii auctoritatibus simoniaci probantur, pro quibus ignorantibus pecunia data est. Non ergo potest probari iste reus criminis, cuius non habuit conscientiam.

4 pars. Notandum quoque est, quod non omni ignorantia aliquem excusat. Est enim ignorantia alia facti, alia juris. Facti, alia est ejus facti, quod oportuit eum scire: alia, quod non oportuit eum scire. Quod non oportuit eum scire, sicut Apostolus a ait [Si quis infidelium vocaverit vos ad cenam, & vultis ire, quidquid vobis appositum fuerit, comedite, nihil interrogantes. Si quis vobis dixerit, hoc idolum immolatum est, nolite comedere.] Ecco quod vocatum ad cenam non oportuit scire carnes sibi appositae fuisse idoli immolatas. Quod oportuit eum scire, sicut ignorantia Iudaeorum, & reliquorum infidelium, qui ea, quae a Prophetis de Christo fuerunt pronuntiata, adhuc ignorant esse completa, unde a Iudaeis adhuc expectatur venturus. Haec nonnumquam excusat. Item ignorantia juris, alia naturalis, alia civilis. Naturalis omnibus adultis damnabilis est. Jus vero civile alii permittitur ignorare, aliis non. Iuris civilis ignorantia nemini obest in damno vitando, si negotium inde contigerit, ut si minor pecuniam dederit filiosamilias, repeti: in major vero quasi delictum est. Item si successione etiam tibi majori detatam, cum alio sine iudice dividas, putans testamentum iure subnixum, cum non esset solidam successione obtinebis: vel si id, quod nullo iure debuisti, aut iure naturali non debuisti, sed civili, tanquam ex chirographo solvas, aut promittas, repeti: non ita, si delictum. Nam si putat rem suam sibi per legem licere rapere, incidit in constitutionem i illam Codicis lib. 8. b. titulo, unde vi.

1 Constitutio] In plerisque vestitis codicibus legitur, incidit in constitutionem, si quis in tantam, reliqua vacant.

In hoc autem non fuit ignorantia juris, sed facti, & illius, quod non oportuit eum scire. A reatu ergo criminis cum ignorantia excusat patrem delicti: quod est oportuit eum scire, infirmitate tamen aetatis deprehendere non poterat.

C. XIII. PALEA.

[Imperator Valentinianus, Augustus.]

Si quis in tantam furoris audaciam pervenerit, ut possessionem rerum apud fscum, vel apud quoslibet homines constitutarum, ante eventum e judiciali arbitrii violenter invaserit, Dominus quidem constitutus, possessionem, quam abstulit, restituat possessori, & Dominium eius d rei amittat. Sin vero alienarum rerum e possessionem invasit, non solum eam possidentibus reddat, verum etiam restitutionem earundem rerum restituere compellatur.

QVÆSTIO V.

1 Quid vero quinto loco quaeritur, an liceat ei esse in ecclesia, vel summi ordinatione, quam paterna pecunia est assecutus, auctoritate Urbani definitur, qui scribens de simoniaciis, ait inter cetera in concilio Placentino, c. 5. & sequentibus, nemq, in concilio Romano.

C. I. De parvulis, qui cupiditate parentum, ecclesias amittunt.

Quicumque sane cupiditate parentum, cum adhuc parvuli essent, ecclesias, vel ecclesiarum partes i

a 2. Corinth. 10. b tit. 4. lib. 7. c al. adventum. d al. ejusdem. e al. alienam possessionem. f Anselmus libro 7. cap. 109. C. 5.

per pecunias adepti sunt, postquam ea omnino dimiserint, si canonicè in eis vivere voluerint pro magna misericordia ibidem eos esse concedimus: neq, pro hoc facti a sacris ordinibus removemus, si alias digne inventi fuerint. Illi a vero, qui per seipsos, cum jam majoris essent aetatis, nefanda ducti cupiditate eas emerunt, si in ecclesiis canonicè vivere voluerint, servatis propriis conditionibus pro magna misericordia ibi eos ministrare permittimus. Quod si ad alias fortassis transfecti non fuerint, & in eis canonicè vivere promiserint, minoribus contenti ad sacros ordines non accedant, salva tamen omnibus Apostolica sedis auctoritate. Si b qui tamen ante empionem catholicè ordinati sunt, cum ea quae emerunt, dimiserint, & vitam canonicam egerint in suis gradibus permittantur: nisi forte ejusmodi conditio sit, ut ubi primum locum debeant obtinere. Primum enim, vel singularem, vel propofituram 2 locum in ecclesiis eos habere non patimur.

1 ¶ Partes] In capitulo ipso legitur, beneficia, sed ipsa non est emendatum.

2 ¶ Propofitura] In concilio subiungitur, vel officium. Hoc autem eum non in prejudicium canonis, pro misericordiae dispensatione dicitur esse, ex epistola ejusdem missa Vitali Presbytero in hac verba.

C. II. In indignate servanda simoniaci misericordia potest impendi, si eos vita commendat.

Os, qui ecclesiam emerunt, si persona talis totam vitam commendet, videlicet ut in canonicis monasteriis regulariter vivat in sui honoris officio, misericorditer concedendo, ministrare concessum absq, tamen sanctorum canonum praedictorum.

In libro manuscripto decretorum Pontificum hoc canonem ex Nicolao ad Vitalem Presbyterum Pruniensem.

3 pars. Ex hac itaque auctoritate colligitur, quod quatuor tales excusati a seatu criminis, ut supra dictum est, non in empionem, cum in ecclesiis, quae parentum pecunia adepti sunt, nisi postquam eas omnino dimiserint, & ex misericordia, ab eis esse conceditur. In quo patet, quod etsi illi ignorantibus peccatum sit admissum, fructum tamen paterne empionem non possunt. Quod vero a vimine excusantur hinc patet, quod post facti a sacris ordinibus non remouentur. Si enim illius empionem recipere essent ad sacros ordines confidere non possent. Illud vero religendum est de eo, qui per pecuniam est adeptus sacerdotalem potestatem, non Episcopo, sed cuidam ex principibus ejus datam, tamen ordinatore videlicet & ordinato, hoc ignorante.

C. III. De quodam, pro quo incuria parentum pecuniam dedit, non Episcopo, sed uni principum ejus.

Unde Urbanus I. scribit Alberto Medicensi Episcopo.

Præsentium portatorem, quem parentum incuria pecuniam non Episcopo, sed cuidam principum ejus datam, in vitum sacerdotii dignitatem obtinuisse suspicatosi, licet sancti canones deponendum esse testentur, tamen quia culpam istam nesciens, & coactus commisit, & quia ab eodem ordine ut deponeretur, supplicavit troncus, ex consideratione discretionis (quae mater est omnium virtutum) magis quam ex rigore canonum, misericordiae viscera adhibendo, ipsum in eodem ordine esse fraternitati tuae consulimus: ita tamen, ut si ad ecclesia illa cui deservit e sacerdotum penuriam non partem suspensus a sacerdotali officio permaneat. Quod si factum ecclesiae utilitas exegerit, ut curam regimini assumentur, liceat ei ex concessione Episcopi, fraterumq, obedientiam sacerdotali officio fungi.

a C. 6. b C. 7. c al. canonis. d al. quae. e al. servimus.